

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292. Ефективна економіка. 2025. № 4.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.4.98>

УДК: 658.5:658.012.8

*Р. Я. Горобко,
аспірант спеціальності 051 Економіка,
Державний біотехнологічний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0004-5776-9141>*

ТРАНСФОРМАЦІЯ ПІДХОДІВ ДО РОЗУМІННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ У СУЧАСНОМУ НАУКОВОМУ ДИСКУРСІ

*R. Gorobko,
postgraduate student, specialty 051 Economics,
State Biotechnology University*

TRANSFORMATION OF APPROACHES TO UNDERSTANDING ECONOMIC SECURITY AND COMPETITIVENESS IN MODERN SCIENTIFIC DISCOURSE

У статті досліджено еволюцію наукових підходів до трактування понять «економічна безпека» та «конкурентоспроможність» підприємства в умовах динамічного та ризиконебезпечного середовища. Проведено аналіз концептуальних підходів провідних українських та зарубіжних учених. Показано, що сучасна парадигма розглядає економічну безпеку не як ізольовану захисну функцію, а як інтегральний елемент стратегічного управління

підприємством. Поняття конкурентоспроможності також трансформувалося – від ринкової позиції до динамічної здатності підприємства адаптуватися, інновувати та зберігати стійкість. Обґрунтовано необхідність синергетичного підходу до формування безпекового механізму, що забезпечує довгострокову конкурентоспроможність суб'єктів господарювання в умовах нестабільності.

Запропоновано класифікацію підходів до тлумачення економічної безпеки за ознаками стратегічної спрямованості, ресурсної самодостатності та антикризової здатності підприємства. Особливу увагу приділено взаємозв'язку між рівнем безпеки та здатністю підприємства генерувати конкурентні переваги в умовах обмежених ресурсів. Розкрито зміст поняття безпекового механізму як системи організаційних, інформаційних, фінансових та технологічних інструментів, інтегрованих у загальну модель управління.

Обґрунтовано, що конкурентоспроможність набуває нового змісту у контексті глобальних кризових викликів, зокрема воєнних загроз, цифрової трансформації та ланцюгових перебоїв. Узагальнено практичні підходи до інтеграції систем управління ризиками в механізми підвищення конкурентоспроможності. Наголошено на важливості впровадження комплаєнтних стратегій, що враховують міжнародні стандарти безпеки та сталого розвитку. Розглянуто приклади адаптації підприємств до змін зовнішнього середовища через побудову ризик-орієнтованих бізнес-моделей.

Визначено перспективні напрями наукових досліджень у сфері оцінювання впливу безпеки на довгострокову ринкову стійкість. Встановлено, що інтеграція категорій «економічна безпека» та «конкурентоспроможність» дозволяє підвищити ефективність стратегічного планування. Обґрунтовано, що в умовах сучасних викликів ключову роль відіграють цифрові інструменти моніторингу та прогнозування загроз. Запропоновано концептуальну модель формування безпекового механізму як детермінанти конкурентоспроможності. Доведено, що використання такої моделі сприяє підвищенню гнучкості управлінських рішень і зниженню вразливості бізнесу.

У статті представлено систематизацію теоретичних підходів та аналітичний інструментарій, що може бути основою для практичного впровадження в діяльність українських підприємств. Зроблено акцент на необхідності формування комплексної політики безпеки як складової корпоративної стратегії.

The article examines the evolution of scientific approaches to the interpretation of the concepts of “economic security” and “competitiveness” of an enterprise in a dynamic and risky environment. The conceptual approaches of leading Ukrainian and foreign scholars are analyzed. It is shown that the modern paradigm considers economic security not as an isolated protective function, but as an integral element of strategic management of an enterprise. The concept of competitiveness has also been transformed - from a market position to the dynamic ability of an enterprise to adapt, innovate and maintain sustainability. The author substantiates the need for a synergistic approach to the formation of a security mechanism that ensures the long-term competitiveness of business entities in conditions of instability.

The classification of approaches to the interpretation of economic security on the basis of strategic orientation, resource self-sufficiency and anti-crisis capacity of the enterprise is proposed. Particular attention is paid to the relationship between the level of security and the ability of an enterprise to generate competitive advantages in conditions of limited resources. The content of the concept of security mechanism as a system of organizational, information, financial and technological tools integrated into the overall management model is revealed.

It is substantiated that competitiveness acquires a new meaning in the context of global crisis challenges, in particular military threats, digital transformation and chain disruptions. Practical approaches to the integration of risk management systems into competitiveness mechanisms are generalized. The importance of implementing compliance strategies that take into account international security and sustainable development standards is emphasized. Examples of adaptation of

enterprises to changes in the external environment through the construction of risk-oriented business models are considered.

Promising areas of research in the field of assessing the impact of security on long-term market stability are identified. It has been established that the integration of the categories of “economic security” and “competitiveness” allows to increase the efficiency of strategic planning. It is substantiated that in the context of modern challenges, digital tools for monitoring and forecasting threats play a key role. A conceptual model of the formation of a security mechanism as a determinant of competitiveness is proposed. It is proved that the use of such a model helps to increase the flexibility of management decisions and reduce business vulnerability.

The article presents a systematization of theoretical approaches and analytical tools that can be the basis for practical implementation in the activities of Ukrainian enterprises. The author emphasizes the need to formulate a comprehensive security policy as a component of corporate strategy.

Ключові слова: *економічна безпека, конкурентоспроможність підприємства, стратегічне управління, безпековий механізм, адаптивність, ресурсний підхід, інноваційна стійкість.*

Keywords: *economic security, enterprise competitiveness, strategic management, security mechanism, adaptability, resource approach, innovation sustainability.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. В умовах високої турбулентності економічного середовища, загострення геополітичних ризиків, цифрової трансформації та посилення глобальної конкуренції питання забезпечення економічної безпеки підприємств набуває критичного значення. Традиційне розуміння економічної безпеки як інструменту захисту ресурсів уже не відповідає викликам сьогодення. Водночас конкурентоспроможність підприємства дедалі більше залежить не лише від внутрішніх ресурсів чи

ринкової позиції, а й від його здатності передбачати, ідентифікувати та ефективно реагувати на загрози.

Наукова література свідчить про наявність численних підходів до трактування категорій «економічна безпека» та «конкурентоспроможність», проте більшість із них розглядає ці явища відокремлено, що ускладнює формування цілісної стратегії розвитку підприємства в умовах нестабільності. Наявний теоретичний розрив між дослідженнями з ризик-менеджменту, антикризового управління, стратегічного планування та конкурентоспроможності обмежує практичні можливості підприємств щодо створення адаптивної моделі управління.

У зв'язку з цим виникає потреба у розробці теоретико-методологічного підґрунтя для інтеграції понять економічної безпеки та конкурентоспроможності в єдину систему стратегічного управління. Такий підхід дозволить посилити стійкість підприємств до зовнішніх і внутрішніх викликів, підвищити їх адаптивність, забезпечити зростання на довгостроковій основі, що особливо актуально для українських підприємств у воєнний та поствоєнний періоди.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У науковому дискурсі останніх років спостерігається зростаючий інтерес до проблематики економічної безпеки як на макро-, так і на мікрорівні. Дослідники прагнуть не лише визначити сутність цього феномена, а й виявити його зв'язок із такими критично важливими категоріями, як стійкість, розвиток і конкурентоспроможність. Вагомий внесок у розвиток теоретичних засад економічної безпеки здійснили такі зарубіжні вчені, як Д. Болдуїн, Х. Несадурай та Д. Нанто, аналіз поглядів яких дозволяє поглибити розуміння багатовимірної природи економічної безпеки.

Так, Д. Болдуїн запропонував один із базових підходів до трактування поняття безпеки, розглядаючи її як зниження ймовірності пошкодження важливих цінностей у суспільстві. Він підкреслює, що безпека є

багатовимірною категорією, яка потребує уточнення за такими критеріями: чия безпека, від яких загроз, яких саме цінностей та якими засобами вона досягається. Такий підхід дозволяє комплексно оцінити ризики та формувати адекватні механізми захисту економічних інтересів [8, с. 7-15].

Інше бачення безпеки належить Х. Несадурай, який акцентує увагу на тому, що економічні конфлікти є невід'ємною складовою капіталістичної економіки, а ринкові механізми розподілу ресурсів можуть породжувати внутрішні та зовнішні загрози. Він розглядає безпеку через призму конфліктогенності економічного середовища, особливо в умовах нерівності доступу до ресурсів. Його підхід особливо цінний тим, що звертає увагу на соціальні детермінанти загроз, зокрема загострення соціальної нерівності, яка підриває стабільність як окремих підприємств, так і національних економік загалом [10].

Д. Нанто наголошує на тому, що рівень розвитку національної економіки є основою забезпечення не лише економічної, а й військово-політичної безпеки. Він підкреслює, що саме економічна міць формує можливості держави щодо забезпечення суверенітету та захисту національних інтересів. Згідно з його позицією, економічна безпека постає не лише як внутрішня стабільність, а як інструмент зовнішньої політики [9].

Порівняльний аналіз підходів цих учених засвідчує їхню спільну ідею про центральну роль економіки у забезпеченні безпеки, проте кожен з них розставляє різні акценти. Болдуїн фокусується на методології оцінювання безпеки, Несадурай — на конфліктах і нерівності як джерелах загроз, а Нанто — на системному значенні економічної потужності для стійкості держави. Така множинність підходів дозволяє сформулювати більш цілісне уявлення про сутність і функції економічної безпеки в сучасному світі. З урахуванням глобальних трансформацій та загроз, вказаних дослідниками, економічна безпека вже не сприймається як реактивна функція, спрямована виключно на захист від зовнішніх впливів. Натомість вона розглядається як активний інструмент стратегічного управління, що дозволяє формувати

конкурентоспроможні, адаптивні та стійкі економічні системи. У цьому контексті актуалізується потреба у розробці безпекових механізмів не лише на рівні держави, а й на рівні підприємств — як самостійних суб'єктів економіки, що безпосередньо зазнають впливу глобальних ризиків.

Таким чином, результати досліджень Болдуїна, Несадуря та Нанто є теоретичною основою для подальшого формування прикладних моделей економічної безпеки, зокрема в умовах трансформаційного розвитку України та її підприємницького середовища. Їхні ідеї створюють підґрунтя для розробки інтегрованої моделі безпеки і конкурентоспроможності, здатної забезпечити стабільність, гнучкість і стійкість вітчизняного бізнесу в умовах глобальної невизначеності.

Багато вітчизняних дослідників також приділяло свою увагу даній науковій проблематиці. Так, С. С. Гринкевич, М. В. Когут та М. В. Станкевич визначають основною метою економічної безпеки підприємства гарантування його стабільного та ефективного функціонування. Вони підкреслюють, що економічна безпека дозволяє підприємству функціонувати і розвиватися в стабільному режимі, забезпечуючи наявність необхідних ресурсів, фінансову стійкість та ефективне управління. Автори зазначають, що поняття економічної безпеки формувалося через кілька етапів, що пояснює розбіжності в його визначенні [4].

О. І. Карпенко розглядає економічну безпеку як системне поняття, що охоплює як внутрішні, так і зовнішні загрози. Він акцентує увагу на зв'язку між економічною безпекою країни та її позиціями в міжнародних рейтингах, а також на інструментах оцінювання макроекономічної стабільності. Автор наполягає на необхідності впровадження індикаторного моніторингу, зокрема у сфері тіньової економіки, для прийняття стратегічних управлінських рішень [5].

О. В. Булатова висвітлює системну природу економічної безпеки, яка формується під впливом глобальних трансформацій. Авторка підкреслює, що безпека є багаторівневою (глобальний, національний, регіональний, корпоративний рівні), і вимагає комплексної міждисциплінарної оцінки. Вона

також приділяє увагу впливу тіньових економічних процесів на національну безпеку, а також викликам, пов'язаним із енергетичною та продовольчою залежністю України [1].

Дослідження Е. В. Федорова зосереджені на оцінці тінізації економіки, зокрема розробці підходів до виявлення прихованих економічних потоків і їхнього впливу на безпекові індикатори. Він обґрунтовує необхідність адаптації національної методології до стандартів ЄС, зокрема в частині моніторингу економічної злочинності та фінансових ризиків [1].

А. І. Мокій та Л. І. Дацко розробили ієрархічну модель економічної безпеки, яка охоплює п'ять рівнів: мегарівень (наддержавний), макро-, мезо-, мікро- та нанорівень. Особливу увагу вони приділяють мікрорівню – рівню підприємства, розглядаючи його як осередок економічної стабільності держави. Їхня модель враховує геоекономічні трансформації, регіоналізацію та необхідність адаптації безпекової політики до інтеграційних процесів [6, с. 84-88].

О. С. Власюк досліджує взаємозв'язок між економічною безпекою та конкурентоспроможністю національної економіки, зокрема в умовах глобалізації. Підкреслюється, що безпека – не лише захист від загроз, а й активний елемент стратегії розвитку, яка має базуватися на інноваційності, диверсифікації ризиків і партнерстві з міжнародними організаціями [2; 3].

Отже, сучасне трактування економічної безпеки значно розширилося та охоплює не лише захист від загроз, а й формування стратегічної стійкості та адаптивності економічних суб'єктів. Поняття конкурентоспроможності також зазнало трансформації — від позиційної переваги до здатності підприємства функціонувати в умовах невизначеності та змін. У науковому дискурсі зростає акцент на інтеграції економічної безпеки та конкурентоспроможності як взаємозалежних складових стратегічного управління. Економічна безпека розглядається як основа для інноваційного розвитку, ефективного використання ресурсів і протидії ризикам. Конкурентоспроможність, своєю чергою, посилюється за рахунок гнучких і комплексних безпекових механізмів.

Такий підхід забезпечує формування стійких економічних систем, здатних витримувати вплив глобальних трансформацій.

Сучасні наукові дослідження свідчать про необхідність інтеграції понять економічної безпеки та конкурентоспроможності у стратегічне управління підприємством. Це дозволяє забезпечити стійкість та адаптивність підприємств в умовах динамічного та ризиконебезпечного середовища.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є узагальнення та критичний аналіз сучасних наукових підходів до розуміння категорій економічної безпеки та конкурентоспроможності, а також обґрунтування доцільності їх інтеграції в систему стратегічного управління підприємствами в умовах динамічного та ризиконебезпечного середовища.

Виклад основного матеріалу дослідження. З огляду на зростання нестабільності зовнішнього середовища та посилення ризиків, особливої ваги набуває здатність підприємств забезпечувати безперервність та ефективність своєї діяльності. У цьому контексті поняття економічної безпеки та конкурентоспроможності все частіше розглядаються як взаємопов'язані складові стратегії виживання та розвитку бізнесу. Це вимагає оновлення наукових підходів до їх тлумачення та глибшого осмислення їхнього взаємного впливу. Виникає необхідність у систематичному аналізі існуючих теоретичних підходів і окресленні напрямів їх інтеграції в систему стратегічного управління сучасними підприємствами.

Поняття економічної безпеки трансформувалося від захисної функції підприємства до багатокомпонентної системи, що забезпечує його стійкий розвиток. Виділяють такі ключові етапи становлення теоретичних підходів до розуміння економічної безпеки підприємства [1; 4; 7, с. 182-186]:

1. Інституційний підхід (1980–1990 рр.) – акцент робився на захисті майнових та фінансових ресурсів підприємства.
2. Системний підхід (2000–2010 рр.) – безпека розглядалася як результат взаємодії зовнішніх і внутрішніх факторів ризику.

3. Стратегічний підхід (починаючи з 2010 р.) – економічна безпека тлумачиться як здатність підприємства до адаптації, інновацій та запобігання кризовим загрозам.

4. Інтеграційно-цифровий підхід (з 2020 р. і до сьогодні) – економічна безпека розглядається як багатовимірна динамічна система, інтегрована у стратегію управління конкурентоспроможністю, сталим розвитком та цифровою трансформацією підприємства. Особливий акцент робиться на системах ризик-менеджменту, кібербезпеці, ESG-факторах, антикрихкості бізнесу та цифрових інструментах прогнозування загроз. У цьому підході безпека не лише захищає, а формує активну перевагу в умовах глобальної невизначеності, воєнних ризиків і технологічних змін.

Сьогодні економічна безпека має забезпечувати не лише збереження ресурсів, а й стійкість до зовнішніх шоків, інноваційний розвиток та конкурентоспроможність. У класичному підході конкурентоспроможність підприємства ототожнювалася з ціною перевагою та часткою ринку. З розвитком теорії стратегічного управління (Портер, Барні, Грант) акценти зміщуються на інноваційність і гнучкість, управління знаннями, побудову ефективних внутрішніх систем управління та стійкість до ризиків і криз [4; 7].

З 2020-х років, особливо з початком воєнного стану в Україні, конкурентоспроможність дедалі більше залежить від економічної безпеки підприємства, включаючи кібербезпеку, безпеку логістичних ланцюгів, доступ до фінансування та соціальну відповідальність. Аналіз вітчизняної та зарубіжної літератури засвідчує, що економічна безпека і конкурентоспроможність поступово перетворюються з окремих понять на взаємодоповнюючі елементи системи управління підприємством.

Отже, у процесі еволюції наукових уявлень про економічну безпеку та конкурентоспроможність відбувся перехід:

- від захисного і реактивного підходу до проактивного, стратегічного управління;

- від трактування понять у відриві один від одного — до їхньої інтеграції як частин єдиної управлінської системи підприємства;

- від жорстких структур і стандартів — до гнучких, адаптивних моделей управління ризиками та перевагами.

Сучасна дискусія зосереджується навколо створення комплексних моделей управління, де економічна безпека виступає не лише гарантом збереження, а й активом конкурентного зростання. З огляду на це, логічним є визначення трьох ключових напрямів інтеграції економічної безпеки в систему управління конкурентоспроможністю підприємства:

1. Ризик-орієнтоване стратегічне планування (включення ризиків у моделі оцінювання конкурентоспроможності).

2. Формування безпеково-комплаєнтних бізнес-моделей (відповідність міжнародним стандартам безпеки та сталості).

3. Антикризове управління ресурсами (розгляд безпеки як ресурсу конкурентної переваги).

Ці інтеграційні підходи мають особливе значення для підприємств у воєнний і поствоєнний періоди, коли питання стійкості й адаптації виходять на перший план. В умовах високої турбулентності середовища саме ці напрямки інтеграції дозволяють підприємствам зберігати життєздатність, приймати виважені управлінські рішення та мінімізувати втрати. Ризик-орієнтоване стратегічне планування забезпечує проактивне реагування на потенційні загрози, що є критично важливим у ситуаціях, коли традиційні прогнози не працюють. Безпеково-комплаєнтні моделі дозволяють підприємствам не лише відповідати міжнародним вимогам, а й підвищувати довіру з боку інвесторів, партнерів і споживачів. У свою чергу, антикризове управління ресурсами передбачає гнучке й оптимальне використання наявних можливостей для збереження конкурентоспроможності навіть в умовах дефіциту.

Застосування таких підходів дає змогу трансформувати безпеку з реактивного механізму на елемент стратегічної цінності. Зокрема, у поствоєнний період акцент зміщується на відновлення, інновації та зміцнення

внутрішньої стійкості підприємств. Інтеграція безпекових рішень в управління конкурентоспроможністю також стимулює розвиток корпоративної культури, заснованої на відповідальності, передбачуваності та ефективності. Це сприяє формуванню довгострокових конкурентних переваг, заснованих не лише на продукті чи ціні, а на здатності підприємства ефективно діяти в кризових умовах. У перспективі такі моделі дозволяють забезпечити не лише стійкий розвиток окремих суб'єктів господарювання, а й економічну безпеку держави загалом. Отже, інтеграція економічної безпеки в управління конкурентоспроможністю — це не тимчасова реакція, а нова управлінська парадигма, що відповідає викликам ХХІ століття.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі.

Сучасні українські дослідники значною мірою орієнтуються на економічну безпеку як передумову для забезпечення конкурентоспроможності, що обумовлено специфікою воєнного часу, нестабільності та високої ризикованості зовнішнього середовища. Західні автори бачать конкурентоспроможність як стратегію довгострокового лідерства, де економічна безпека є лише одним із факторів або результатом ефективної стратегії управління. Найбільш перспективним є інтегративний підхід, коли безпекові інструменти (моніторинг, антикризове управління, цифрова захищеність) стають частиною конкурентної бізнес-моделі, а не ізольованими процесами. В українських реаліях важливо поєднувати західні стратегічні інструменти з національною специфікою безпеки та ризиків (військові загрози, енергетична криза, регуляторна нестабільність).

У результаті дослідження встановлено, що сучасна наукова парадигма передбачає взаємозалежність економічної безпеки та конкурентоспроможності. Відмова від спрощених підходів і впровадження стратегічного мислення щодо загроз і можливостей забезпечують новий рівень ефективності управління підприємствами. Перспективними є подальші дослідження моделей інтеграції безпекових механізмів у стратегії зростання конкурентоспроможності, зокрема в контексті цифрової трансформації та геоекономічної нестабільності.

Література

1. Булатова О. В., Захарова О. В., Карпенко О. І., Федоров Е. В. Економічна безпека країн в умовах сучасних глобальних трансформації: виклики, загрози, ризики / за заг. ред. д.е.н., проф. О. В. Булатової. Київ: МДУ. 2024. 290 с.
2. Власюк О. Економічна безпека України в умовах ринкових трансформацій та антикризового регулювання. Київ : ДННУ «Акад. фін. Управління». 2011. 474 с.
3. Власюк О. С. Національна безпека України: еволюція проблем внутрішньої політики: Вибр. наук. праці. Київ: НІСД. 2016. 528 с.
4. Гринкевич С. С., Когут М. В., Станкевич М. В. Еволюція теоретичних концепцій економічної безпеки підприємства. *Економіка та суспільство*. 2023. № 50. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-70>
5. Карпенко О. Економічна безпека країни та міжнародні рейтинги: аналіз та інструменти оцінювання. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки»*. 2023. Вип. 3 (109). <https://doi.org/10.37734/2409-6873-2023-3-1>
6. Мокій А. І., Дацко Л. І. Територіальна громада в системі економічної безпеки держави. *Стратегічні пріоритети*. 2015. № 1 (34). С. 83-89.
7. Пустовар В. В. Глобальні організаційні та ціннісні трансформації економічної безпеки. *Політичне життя*. 2025. С. 181-187.
8. Baldwin D. A. The concept of security. *Review of International Studies*. 1997. Vol. 23. № 1. P. 5-26.
9. Nanto D. K. Economics and National Security: Issues and Implications for U.S. Policy. Congressional Research Service. 2011. URL: <https://www.fas.org/sgp/crs/natsec/R41589.pdf>
10. Nesadurai H. Conceptualising economic security in an era of Globalisation: what does the east Asian experience reveal? CSGR Working Paper No. 157/05 Institute of Defence and Strategic Studies (IDSS). Nanyang Technological University. 2005. 26 p.

References

1. Bulatova, O.V. Zakharova, O.V. Karpenko, O.I. and Fedorov, E.V. (2024), *Ekonomichna bezpeka krain v umovakh suchasnykh hlobal'nykh transformatsii: vyklyky, zahrozy, ryzyky* [Economic security of countries in the context of modern global transformations: challenges, threats, risks], MDU, Kyiv, Ukraine.
2. Vlasiuk, O. (2011), *Ekonomichna bezpeka Ukrainy v umovakh rynkovykh transformatsij ta antykrizovoho rehuliuвання* [Economic security of Ukraine in the context of market transformations and anti-crisis regulation], DNNU «Akad. fin. Upravlinnia», Kyiv, Ukraine.
3. Vlasiuk, O.S. (2016), *Natsional'na bezpeka Ukrainy: evoliutsiia problem vnutrishn'oi polityky* [National security of Ukraine: evolution of domestic policy problems], NISD, Kyiv, Ukraine.
4. Hrynkevych, S.S. Kohut, M.V. and Stankevych, M.V. (2023), “Evolution of theoretical concepts of enterprise economic security”, *Ekonomika ta suspil'stvo*, vol. 50. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-70>
5. Karpenko, O. (2023), “Economic security of the country and international rankings: analysis and assessment tools”, *Naukovyj visnyk Poltavskoho universytetu ekonomiky i torhivli. Seriia «Ekonomichni nauky»*, vol. 3 (109). <https://doi.org/10.37734/2409-6873-2023-3-1>
6. Mokij, A.I. and Datsko, L.I. (2015), “Territorial community in the system of economic security of the state”, *Stratehichni priorityty*, vol. 1 (34), pp. 83-89.
7. Pustovar, V.V. (2025), “Global organizational and value transformations of economic security”, *Politychne zhyttia*, pp. 181-187.
8. Baldwin, D.A. (1997), “”, *The concept of security. Review of International Studies*, vol. 23, no. 1, pp. 5-26.
9. Nanto, D.K. (2011), “Economics and National Security: Issues and Implications for U.S. Policy”, Congressional Research Service, available at: <https://www.fas.org/sgp/crs/natsec/R41589.pdf> (Accessed 05 Apr 2025).
10. Nesadurai, H. (2005), “Conceptualising economic security in an era of Globalisation: what does the east Asian experience reveal?”, CSGR Working Paper No. 157/05, Institute of Defence and Strategic Studies (IDSS). Nanyang Technological University.

Стаття надійшла до редакції 12.04.2025 р.